

Dienst in de Willem de Zwijgerkerk, 4 juli 2021, 3e zondag van de zomer
voorganger Nelly Versteeg

Lezingen: Ezechiël 2: 1-7; Marcus 6: 1-6

Liederen: lied 274, kyrie en gloria (299f), lied 317, lied 816, lied 422

- overweging

Gemeente van onze Heer,

Als Jezus in Nazaret komt, de stad waar Hij is opgegroeid, kan hij weinig doen. De mensen van Nazaret ergeren zich aan Jezus. Ze namen aanstoot aan hem. Jezus haalt dan een gezegde aan: "Nergens wordt een profeet zo miskend als in zijn eigen stad, onder zijn verwanten en huisgenoten." Het klinkt wat cynisch. Hij is verwonderd over hun ongeloof. Hoe komt het dat jullie moeite hebben met Mij? Hoe komt het dat Ik jullie niet kan helpen?

Jezus is de oudste zoon in een gezin van 5 zonen en nog een paar dochters. Timmerman. Zoon van Maria. In Nazaret kennen ze zijn hele familie. In het verhaal dat Marcus verteld was hier al iets aan vooraf gegaan. Zijn familie denkt dat Jezus zijn verstand verloren heeft. Ze willen hem - desnoods onder dwang - meenemen, weg van de massa die hem opzoekt. (Mc. 3,21) En als zijn moeder en broers hem komen zoeken en buiten op hem wachten, zegt Jezus tegen de mensen die binnen om hem heen staan: "Iedereen die de wil van God doet, die is mijn broer en zuster en moeder." (Mc. 3, 31-35) Jezus maakt zich los van de mensen uit zijn jeugd, zijn familieleden.

Hoe moeten we de kleine geschiedenis in Nazaret verstaan? Als een anekdote uit het leven van Jezus? Overall heeft hij succes, maar uitgerekend in zijn vaderstad, onder zijn eigen mensen, niet. Ook de andere evangelisten vertellen dit verhaal (Mat. 13: 53-58; Luc. 4: 16-30; Joh. 4:44; 6:42). Het heeft wel indruk gemaakt. En is het zo vreemd? Als iemand zich op een verrassende manier ontwikkelt of succes heeft, wordt je waar je opgroeide, op je oude middelbare school, al snel teruggebracht tot hoe men je toen zag.1) De mensen reageren op de de onderlinge verhoudingen in het dorp. "Jezus: dat is toch de timmerman? De zoon van Maria. We kennen zijn hele familie. We werken met zijn broers. We flirten met zijn zusjes." Als mensen zo reageren kun je misschien weinig doen, omdat ze meer bezig zijn met de onderlinge verhoudingen dan met de inhoud, met wat Jezus wil delen: wijsheid, wonderen of tekenen. In iemand die je van heel dichtbij kent, iemand uit je eigen buurt, zie je niet zo snel een profeet, een mens door wie Gods Geest spreekt en mensen geneest.

Kennen ze hem werkelijk, daar in Nazaret?

In het evangelie is deze gebeurtenis de laatste van een serie van vijf confrontaties, waarin geloof en ongeloof kernwoorden zijn. De bewoners van Nazaret, die zo neerbuigend over Jezus spreken, vertegenwoordigen het ongeloof. Jezus stond verbaasd over hun ongeloof.

Dat ongeloof maakt dat Jezus geen wonderen kan verrichten. Vertrouwen en openheid zijn nodig om het wonder te laten gebeuren, of om het te herkennen. De mensen vragen: "Waar heeft Hij dat vandaan? Wat is dat voor wijsheid die hem gegeven is? En dan die wonderen, die zijn handen tot stand brengen!" Dat hij de storm, waardoor de boot vol water kwam te staan, tot bedaren brengt.

Dat hij een bezeten man die zich 'Legioen' noemt bevrijdt van zijn plaaggeesten en geneest. Dat hij het dochttertje van Jäirus doet opstaan van haar doodsbed en onderweg daarheen een vrouw die al 12 jaar aan bloedverlies leed, geneest. (Mc. 4: 35- 6: 6a)

Het woord dat hier in het Grieks staat (in vs 2 en 5) en vertaald is met 'wonder' is *dunamis*: een daad van kracht. Het vormt ook de basis van ons woord *dynamo en dynamiek*. Bij wonderen denken we misschien allereerst aan een verschijnsel dat niet rijmt met de natuurwetten. In de Bijbel zijn het gebeurtenissen waaruit goddelijke macht en zorg blijkt.

Een Koreaanse theoloog spreekt over God, op een manier die bijna synoniem is met wat een wonder bewerkstelligt:

*De kracht die het leven bevordert in plaats van de dood
de macht van samenwerking,
de macht om je eigen gevoelens te ervaren
de kracht om anderen te prijzen
en hen in staat te stellen hun volledige potentieel als menselijke wezens te realiseren. 2)*

In veel wonderverhalen is dit wat er gebeurt. De genezen mens wordt in zijn/haar kracht gezet (*empowerment*) en keert terug in de gemeenschap.

In Nazaret stond men niet open voor een wonder. Men redeneerde vanuit wat men reeds kende. Dat er in de kracht van de Geest iets nieuws, iets anders, iets verrassends zou kunnen ontstaan behoorde niet tot de mogelijkheden: eens een timmerman altijd een timmerman. Daaruit bleek hun ongeloof.

Wie de gebeurtenissen enkel in het verlengde van het eigen perspectief kan zien, heeft misschien niet de ruimte om het bijzondere te herkennen. En juist daarin ontwaakt het geloof, denk ik. In een openheid voor het andere, het vreemde. Geloof is dan de ruimte waarin het wonder van het nieuwe, het nieuwe leven kan ontstaan.

Hoe zit dat met ons?

Hoe doen wij dat in onze eigen context, in onze eigen buurt, met alle grote vragen die op ons af komen? Herkennen we de profeet in ons midden? De mens in wie we ervaren dat God zelf aan het woord en aan het werk is, die Gods trouw en mededogen verkondigt en leeft. Ik denk dat het de kunst is profeten te ontdekken in de naaste omgeving.

Zal er onder ons ongeloof of geloof gevonden worden? Hoeveel ruimte hebben we voor het nieuwe en verrassende dat in de kracht van de Geest kan gebeuren? Durven we als gelovigen, als kerk in de kracht van de Geest - met een soort vanzelfsprekendheid - nieuwe dingen te denken? Ook dingen die we ons eigenlijk niet durven voor te stellen. Dat de liefde van God in Christus groter en breder is dan alles wat wij ons er maar van kunnen voorstellen. En durven we dromen, brainstormen en uitproberen hoe we die liefde op de toekomst gericht gestalte geven?

Ik zie wel de contouren van een voorzichtige nieuwe toekomst in de Willem de Zwijgerkerk.

Afgelopen week is het contract getekend waarmee de pastorie beheerd en grondig verbouwd wordt door Ruimzicht. Het wordt een huis voor studenten, betrokken op elkaar, op de maatschappij en wie weet ook bij dit godshuis.

Diaconaal werker Linda vd Kamp bouwt aan een netwerk mensen en werkers in de buurt die bezig zijn met samen-leven, samen-doen. Hebt u al eens een luistergroep meegemaakt? Of op het Olympiaplein een 'buurtbakkie' gedaan?

We verkennen hoe het wekelijkse middaggebed op woensdag om 12.30 uur - dat door een bescheiden, vaste, groep deelnemers gewaardeerd wordt - begin kan zijn van misschien meer getijdengebeden, met - wie weet - een retraite, een pelgrimage, gezamenlijke studie en beoefening van een spirituele praktijk geënt op de kloostertraditie.

Nu er weer wat meer mogelijk is om samen te komen, beginnen partners met toneelvoorstellingen en concerten. We zijn begonnen een team van vrijwilligers te vormen die mee willen helpen bij de catering rond die activiteiten.

We hebben plannen voor de zondagsvieringen: de voorganger minder aan het woord, meer verbeelding en gezamenlijke voorbereiding met musici of andere kunstenaars uit de buurt; afwisseling in de ochtend en in de middag; bezinning op een vaste vorm voor avondmaalsvieringen ('Willemmis') mede in verband met de gastvoorgangers.

Hoe betrekken we zoveel mogelijk gemeenteleden? En hoe kunnen mensen die geen lid zijn van de kerkelijke gemeente, maar wel 'de handen uit de mouwen willen steken' meedoen?

Het zijn allemaal voorzichtige pogingen, plannen en vragen die nader beraad - niet alleen in de kerkenraad en klankbordgroep - maar met de hele gemeente vragen. Eind september is een gemeenteberaad gepland.

Waar ontstaat een echt en levend geloof?

Die wisselwerking, tussen het ongeloof van de stadsbewoners en Jezus' onvermogen om daar iets goeds voort te brengen, lijkt me veelbetekenend:

Als wij er niet in geloven, kan Jezus niks beginnen.

Als wij ons neerleggen bij het bestaande, zal er nooit wat veranderen.

Als wij denken dat de waarheid niet groter is dan onze versie daarvan, zal ons perspectief nooit verbreden.

Als wij menen dat de mislukkingen in ons leven zeggen wie wij zijn en onze tekortkomingen de grenzen van onze mogelijkheden uitmaken, dan zullen we nooit groeien.

Geloven betekent, dat je wonderen verwacht.

En alleen waar wonderen worden verwacht, daar kunnen ze gebeuren.

AMEN

1) vgl. Sinan Çankaya, *Mijn ontelbare identiteiten*. Hij keert zich tegen vastomlijnde identiteiten en weigert om een verhaal binnen de grenzen van zijn eigen lichaam te vertellen. Identiteit is altijd relationeel, daarin speelt hoe de omgeving jou definieert en op jou reageert een belangrijke rol.

2) Chung Hyun Kyung, Koreaanse theologe, aangehaald door K. Biezeveld, *Spreken over God als vader. Hoe kan het anders?* Baarn 1996, 285